

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **R. T.**, právně zastoupeného JUDr. Jaromírem Bláhou, advokátem v Praze 9, Žlebská 1621, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 10. 2003, č. j. 15 Az 562/2003 - 18, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 10. 2003, č. j. 15 Az 562/2003 - 18 **se z r u š u j e** a věc **se mu v r a c í** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností brojí žalobce jako stěžovatel proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem shora označenému, jímž byla odmítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2003, č. j. OAM-5798/VL-07-04-2002. Tímto rozhodnutím žalovaný neudělil žalobci z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), azyl a dále bylo vysloveno, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný dospěl v odůvodnění rozhodnutí k závěru, že v průběhu řízení nebyla shledána žádná skutečnost, která by vedla k závěru, že žadatel splnil zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Konstatoval, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu byla žadatelova situace v zemi původu, kde jej obtěžovaly soukromé osoby ze msty za autonehodu. Správní orgán posuzoval žadatelovu žádost o udělení azylu na pozadí informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Gruzii; ze skutečností zjištěných správním orgánem v průběhu správního řízení vyplynulo, že žadatel nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Stejně tak nebylo možné

dovodit, že by žadatel měl odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Správní orgán neshledal ani důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že stěžovatel nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, a také existenci překážek vycestování v jeho případě neshledal.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného, doručeného mu dne 17. 3. 2003, přičemž z uvedeného podání je patrné, komu je adresováno, kdo jej činí vč. identifikace, označen je žalovaný, označeno je podání a proti jakému rozhodnutí směřuje, datum doručení rozhodnutí žalovaného, rozsah žaloby, žalobní petit i tvrzená nesprávnost rozhodnutí žalovaného s tím, že odůvodnění svého podání žalobce učiní později. Je nutno poznamenat, že jde o předtištěný formulář s rukou doplněnými údaji. Další podání žalobce, datované 21. 3. 2003, je založeno na č. 1. 5 soudního spisu, rovněž na předtištěném formuláři, do nějž jsou údaje rovněž psány rukou žalobce, a to patrně v jeho mateřštině, s uvedením data a podpisem. Z tohoto podání lze z jeho české části vyčíst, že jde o doplnění žaloby proti správními rozhodnutí MV ČR, odboru azylové a migrační politiky, a to o odůvodnění žaloby ze dne 17. 3. 2003.

Krajský soud v Ústí nad Labem vyzval 13. 5. 2003 žalobce, aby doplnění své žaloby zaslal v překladu do českého jazyka, a to ve lhůtě 3 týdnů; tuto výzvu si žalobce, t. č. v PoS Červený újezd, nevyžádal, neboť se v době doručování nacházel mimo toto PoS na propustku, vydanou do 14. 6. 2003. Soud výzvu zaslal znovu, žalobce ji převzal dne 8. 9. 2003.

Krajský soud dále usnesením ze dne 7. 7. 2003, č. j. 15 Az 562/2003 - 15 uložil žalobci, aby ve lhůtě 10 dnů od doručení usnesení odstranil nedostatky žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2003, č. j. OAM-5798/VL-07-04-2002 - uvedl žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné /§ 71 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen s. ř. s.)/, uvedl, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení navrhuje provést, případně uvedl, že provedené takových důkazů nenavrhuje /§ 71 odst. 1 písm. e) s. ř. s./. Odůvodnění krajský soud neuvedl, poučil žalobce o tom, že proti tomuto usnesení nejsou přípustné opravné prostředky a nebude-li podání v uvedené lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek (§ 37 odst. 5 věty druhé s. ř. s.). Žalobci bylo uvedené usnesení doručeno rovněž 8. 9. 2003. Žalobce na základě výše uvedené výzvy krajského soudu nijak nereagoval a nedoplnil svou žalobu.

Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 1. 10. 2003, č. j. 15 Az 562/2003 - 18 podání žalobce odmítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění citoval ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. Uvedl, že přestože žalobci bylo usnesení - výzva - řádně doručeno, podání - žalobu - žalobce však dosud nedoplnil. Soud proto podání žalobce odmítl.

Ve včas podané kasační stížnosti uvedl žalobce (dále též stěžovatel), že ji podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) - d) s. ř. s. a požádal o ustanovení právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti a požádal o odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí.

Usnesením ze dne 17. 5. 2005, č. 1. 41, ustanovil Krajský soud v Ústí nad Labem stěžovateli k zastupování v řízení o kasační stížnosti advokáta JUDr. Jaromíra Bláhu. Podáním založeným na č. 1. 46 ze dne 22. 6. 2005 oznámil ustanovený zástupce stěžovatele soudu, že se stěžovatel odstěhoval bez udání adresy, požádal tedy soud o součinnost v této věci (zaslání veškerých podkladů a informací týkajících se předmětného řízení). Tyto požadované dokumenty byly ustanovenému zástupci zaslány podle pokynu na č. 1. 59 s tím, že se ustanovený právní zástupce vyjádří ve lhůtě 1 týdne od doručení listin, doručení vykázáno 22. 12. 2005.

Usnesením ze dne 14. 12. 2005, č. 1. 58, byla ustanovena opatrovníci pro kasační řízení paní P. S., pracovnice úseku správního soudnictví Krajského soudu v Ústí nad Labem, jelikož se nepodařilo zjistit žalobcův současný pobyt v České republice.

Přípisem ze dne 28. 12. 2005, nazvaným Vyjádření ke kasační stížnosti, jejímž obsahem je spíše doplnění kasační stížnosti a rozšíření stížnostních bodů včetně důvodů, ustanovený zástupce stěžovatele namítl, že hlavním důvodem kasační stížnosti je nezákonnost usnesení o odmítnutí podání podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Důvodem odmítnutí žaloby napadeným usnesením považoval Krajský soud v Ústí nad Labem tu skutečnost, že žalobce nedoplnil (neodstranil vady) žaloby ve lhůtě stanovené soudem v usnesení, které měl stěžovatel převzít dne 8. 9. 2003 (zde zástupce žádá soud o informaci, jak bylo stěžovateli doručeno toto usnesení a o zaslání předmětného usnesení, kterým KS v Ústí nad Labem stěžovatele k doplnění žaloby vyzval; v případě že by totiž výzva KS k odstranění vad podání nebyla stěžovateli řádně doručena, není možné odmítnout podání). Dále je rozsah požadavků na doplnění žaloby důležitý i pro posouzení, zda žaloba stěžovatele skutečně trpěla vadami, které bylo třeba odstranit. Také je nutno posoudit, zda KS vycházel i z doplnění žaloby ze dne 21. 3. 2003.

Na toto podání reagoval KS v Ústí nad Labem sdělením, že usnesení k odstranění vad žaloby bylo stěžovateli doručeno prostřednictvím pošty dne 8. 9. 2003. Současně vyzval, aby stěžovatel uvedl ve lhůtě 2 týdnů, v čem spatřuje nezákonnost usnesení krajského soudu, doručeno 12. 1. 2006. K tomu stěžovatel odpověděl podáním ze dne 19. 1. 2006 (tedy ve lhůtě), v němž zrekapituloval dosavadní děj a nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu spatřuje v tom, že krajský soud sice vyzval stěžovatele usnesením ze dne 7. 7. 2003 k odstranění vad žaloby (č. 1. 18), ovšem žaloba žádnými vadami netrpěla, proto se stěžovatel k žalobě dále nevyjádřil. Soud tímto předmětným usnesením (č. 1. 18) vyzval stěžovatele k odstranění údajných nedostatků žaloby pouze obecně a cituje § 71 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s., aniž by uvedl konkrétní nedostatky žaloby. Stěžovatel se domnívá, že žaloba nedostatky, které soud vytýká, netrpí. Stěžovatel má rovněž zato, že vzhledem k tomu, že soud žalobu stěžovatele odmítl pro vady, které neexistovaly, porušil právo stěžovatele podle čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod tím, že nepřezkoumal zákonnost rozhodnutí orgánu veřejné správy, kterým byl stěžovatel zkrácen na svých právech.

Žalovaný správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 2. 2. 2006 uvedl, že se k podané kasační stížnosti nebude vzhledem k jejímu obsahu vyjadřovat, dále že nepodporuje návrh na přiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud napadené usnesení přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud konstatuje, v důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu musí podle současné platné právní úpravy žaloba obsahovat podle § 71 odst. 1 s. ř. s. kromě obecných náležitostí podání a) označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, b) označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, c) označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, d) žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, e) jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést, f) návrh výroku rozsudku.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že zákon č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní – dále jen s. ř. s.) neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. (podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu), bylo třeba postupovat podle ustanovení § 18 o. s. ř. Podle ustanovení § 18 odst. 1 o. s. ř. účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. účastníku, jehož mateřštinou je jiný, než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Totéž platí, jde-li o ustanovení tlumočníka účastníku, s nímž se nelze dorozumět jinak, než znakovou řečí.

Z posledně citovaného ustanovení tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že musí vyjít taková potřeba v řízení najevo. Tlumočníka je třeba ustanovit i tehdy, jestliže je část žaloby sepsána v jiném než českém jazyce a to zvláště za situace, kdy se soud nemohl s obsahem žaloby řádně seznámit pro zcela odlišný jazyk i písmo a posoudit tak, zda žaloba obsahuje náležitosti uvedené v § 71 odst. 1 s. ř. s. a zjistit, zda je způsobilá projednání, či zda je nutné její doplnění (shodně 7 Azs 270/2004, NSS).

V posuzované věci má Nejvyšší správní soud za to, že potřeba ustanovit stěžovateli tlumočníka v řízení před Krajským soudem v Ústí nad Labem najevo vyšla, a to přinejmenším se zřetelem k obsahu doplnění žaloby ze dne 21. 3. 2003, která byla psána rukou stěžovatele, především v jazyce gruzínském, soudu doručeno dne 3. 4. 2003, nelze tedy jinak než dovodit, že stěžovatel o ustanovení tlumočníka požádal. Jestliže krajský soud zastával názor, že podání (žaloba) stěžovatele včetně jejího „doplnění“ neobsahuje náležitosti uvedené v § 71 odst. 1 s. ř. s., tím spíše pro něj musela vyvstat nutnost přeložit gruzínsky psaný text, a to za účelem posouzení, zda žaloba včetně jejího doplnění je způsobilá k projednání či nikoliv.

Zásada rovnosti účastníků řízení formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu Krajského soudu v Ústí nad Labem při realizaci tohoto práva uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že krajský soud pochybil, pokud v dané věci neustanovil stěžovateli tlumočníka. Vychází totiž z toho, že jestliže stěžovatel část žaloby, sepsal patrně v jazyce gruzínském a na výzvu soudu o přeložení této části podání do českého jazyka, nereagoval (lze těžko vyvozovat, z jakého důvodu), jde o situaci, v níž vyšla v řízení před krajským soudem najevo

potřeba ustanovit tlumočníka účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk. Na uvedených závěrech nemůže ničeho měnit ani ta skutečnost, že část podání byla sepsána v českém jazyce, totiž na předtisku, neboť tato skutečnost sama o sobě nemůže ovlivnit závěr o splnění podmínek ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř., tedy závěr o tom, že v řízení vyšla najevo potřeba ustanovit tlumočníka.

Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že krajský soud tím, že ve věci neustanovil tlumočníka, ačkoliv tato potřeba vyšla v řízení najevo, nepostupoval v souladu s ustanovením § 18 o. s. ř., což ve svých důsledcích znamenalo, že při svém postupu nerespektoval zásadu rovnosti účastníků řízení v tomto ustanovení zakotvenou. Tím, že krajský soud nemohl posoudit tu část doplnění žaloby sepsanou v gruzínském jazyce, nebyly vytvořeny předpoklady pro posouzení toho, zda žaloba stěžovatele obsahovala náležitosti podle § 71 odst. 1 s. ř. s.

V dalším řízení poté, co bude ustanoven tlumočník, bude soud zjišťovat obsah celé žaloby, bude se krajský soud muset znovu zabývat tím, zda žaloba ve spojení s doplněním žaloby ze dne 21. 3. 2003 splňuje náležitosti žaloby ve smyslu § 71 odst. 1 s. ř. s., tj. zda je z ní přinejmenším seznatelné, z jakých skutkových a právních důvodů stěžovatel jím napadené výroky rozhodnutí považuje za nesprávné. Hodnocení samotné žaloby z výše uvedených hledisek by se tedy mohlo jevit jako předčasné s ohledem na chybějící nepřeloženou část stěžovatelova podání – doplnění žaloby.

Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Pokud jde o návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, vycházel Nejvyšší správní soud z toho, že rozhodl o kasační stížnosti přednostně (§ 56 s. ř. s.) a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, takže z důvodu nadbytečnosti se již samostatně tímto návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nezabýval.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 16. března 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu